

ΡΟΖΕ ΜΙΛΛΙΕΞ:

Για το "Μιλένιουμ"

"... Το "Στο Μιλένιουμ" το ρούφηξα, σχεδόν ζαλίστηκα από την απίθανη πληθώρα καταστάσεων και ανθρώπων που παρελούν και που από τη μαρτυρική Κύπρο αγκαλιάζουν σχεδόν όλο τον πλανήτη."

ΠΟΛΥΒΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ:

Για την "Τριλογία"

"Στο βάθος κάθε ιστορίας του Παιονίδη και κάτω από μια απλότητα που μπορεί να παρασύρει πάντοτε υπάρχει ένα σκληρό κομμάτι που είτε έχει την γεύση μιας ανθρώπινης τραγωδίας, ενός αναπάντεχου και μη γραμμικού περιστατικού που αναταράζει ή αντίθετα φέρνει ηρεμία στην ψυχή και την σκέψη."

ΠΑΝΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ:

Για το "Έν πτήσει"

"... Ιδιαίτερα στέκομαι σ'ένα χαρακτηριστικό στοιχείο της συγγραφικής σου δουλειάς που το συναντάμε ασφαλώς και στα προηγούμενα βιβλία σου, στο συνειρμό. Το άλμα που κάνεις στο χρόνο, οι μετακινήσεις από το παρόν στο παρελθόν και στο μέλλον και πάλι πίσω και πάλι μπροστά μ'ένα τρόπο τόσο ελαστικό προσθέτουν διαστάσεις στα διηγήματα και αποκαλύπτουν ένα Παν. Παιονίδη που χωρίς να πάψει στιγμή να'ναι γνήσιος Κύπριος είναι ταυτόχρονα ένας πολίτης του σύγχρονου κόσμου, ένας φανατικός ταξιδευτής και μελετητής της εποχής του."

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΗΣ:

Για το "Μιλένιουμ"

"... Θαύμασα τη δυνατότητα να κάνεις διηγήματα τις αναμνήσεις σου και τις στιγμές της καθημερινότητας... συνακόλουθα αυτή η θαυμάσια τοπογραφία που ψηλαφείς σε όλα τα διηγήματα, μια γεωγραφία του κόσμου"

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΠΑΣ:

Για την "Τριλογία"

"Ο Π.Π. ανήκει στην ομάδα των ολίγων εκείνων ανθρώπων της διάνοησης που πάνω τους ακούμπησε με τον ένα ή τον άλλο τρόπο και για πολλά χρόνια η πολιτιστική Κύπρος. Ανήκει σ' εκείνες τις πολύπλευρες, ταλαντούχες, πληθωρικές προσωπι-κόττητες που η συνεχής δημιουργική, πνευματική τους παρουσία γέμισε κατά καιρούς τα πνευματικά κενά στην πορεία ωρίμανσης της μικρής μας πατρίδας."

ΘΕΟΚΛΗΣ ΚΟΥΓΙΑΛΗΣ:

Για τους "Παρακαμπτήριους"

"... Λέω πως είσαι μια υπέροχη συντροφιά, σίγουρη, στέρεη, γνήσια, αυθεντική, βαθεία ανθρώπινη, ζεστή, τρυφερή, καλόγνωμη, εγκάρδια προσηνής, χαμογελαστή, άκακη, άδολη σαν ένα απλωμένο χέρι στον άνθρωπο."

ΦΟΙΒΟΣ ΚΟΤΣΑΠΑΣ:

Για την "Τριλογία"

"... Αφηγείται απλά, άνετα και ήρεμα τα ποικίλα συναπαντήματα του... πότε με αληθινούς ανθρώπους και πότε μεταξύ πραγματικότητας και φαντασίας... Συγχρόνως δημιουργεί σήματα που πράγματι σκιαγραφούν την εποχή μας..."

ANNA ΦΑΡΜΑΚΑ:

Για το "Έν Πτήσει"

"Τα διηγήματα (του Π.Π.) κρατούν το ενδιαφέρον με το περιεχόμενο τους και την αισθητική χαρά που αναπνέει η ζωντάνια της καταγραφής του. Το κάθε διήγημα είναι και μια κατάσταση ζωής με την ξεχωριστή του ατμόσφαιρα και όλα μαζί ένα ποτάμι που κυλά και σε καλεί στην διαδρομή του."

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΥΡΗΣ:

Για το "Μιλένιουμ"

"... Ο Π. Παιονίδης ακουμπά στον ιμάντα της ζωής του ότι πιο ακριβό, ότι πιο πολύτιμο γι' αυτόν : τη βίωση των στιγμών της κάθε μέρας κοντά και μαζί με τους ανθρώπους, του φίλους, τους παλιούς και τους καινούριους, δίπλα στη φύση, μέσα στη φύση."

ΚΩΣΤΑΣ ΣΕΡΕΖΗΣ:

Για το "Έν Πτήσει"

"... Ο λόγος σου, οικείος και ανθρώπινος (θα ανάφερα ενδεικτικά εδώ "Στο βαθύ πηγάδι" και το Μεταπτυχιακό της Ελένης") έτσι όπως κυλά ήρεμα, μακριά από όποια παθιασμένη προσωπική άποψη, πείθει και γοητεύει."

ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ:

Για το "Μιλένιουμ"

"Η φιλοσοφία και η βιοθεωρία του (Π.Π.) εκπηγάζουν από την πλούσια και μεστή ζωή του, από την μακρόχρονη και συνεχή μελέτη. Αντικατοπτρίζουν τις βαθυστόχαστες σκέψεις ενός πνεύματος ανήσυχου, ερευνητικού, μεθοδικού και ξύπνιου. Η γραφή του είναι το απόφθεγμα των εμπειριών ενός πολυταξιδεμένου διανοούμενου που ντύνει την γνώση και την εμπειρία και δημιουργεί πραγματική τέχνη."

ΕΛΕΝΑ ΤΟΥΜΑΖΗ ΡΕΜΠΕΛΙΝΑ:

Για το "Έν Πτήσει"

"Μεντοπωσίασε βαθιά η μεγάλη σου αγάπη, θά'λεγα το ασίγαστο πάθος σου για τους ανθρώπους, για τις ουσιαστικές λεπτομέρειες που συνθέτουν την ξεχωριστή ιστορία του καθενός... Είναι φανερό ότι πλησιάζεις τον καθένα το ίδιο καθαρά, το ίδιο αδέσμευτα και με την ίδια ανεξάντλητη πνευματική περιέργεια, τον ίδιο σεβασμό."

ΝΙΚΗ ΜΑΡΑΓΚΟΥ:

Για το "Έν Πτήσει"

"Όταν διαβάζεις τα διηγήματα του Π. Παιονίδη είναι σαν να τον ακούς να σου τα διηγείται. Απλά, καθημερινά συμβάντα που τα περιγράφει με μια ζωντάνια και αγάπη για την λεπτομέρεια την περιέργεια του και την ανοιχτοσύνη του απέναντι στην ζωή. Κανένα σημείο κόπωσης δεν μπορεί να διαγνώσει κανείς στα έργα του."

ΒΕΡΑ ΚΟΡΦΙΩΤΗ

Για την "Τριλογία"

Μια από τις πολλές πτυχές των διηγημάτων του Π. Παιονίδη που θα σχολίαζα είναι και η θέση που κατέχει η γυναίκα μέσα στην αφήγηση και την πλοκή τους. Δεν θα αναφερθώ στο γεγονός ότι περίπου το ένα τρίτο των διηγημάτων του έχουν ως κεντρικό πρόσωπο τη γυναίκα, ούτε ότι και στα υπόλοιπα διηγήματα υπάρχει, έστω και αθέατη, σχεδόν πάντα η παρουσία μιας ενδιαφέρουσας γυναίκας. Εκείνο που θα θίξω, πολύ σύντομα, είναι το ότι η γυναίκα κατέχει μια ιδιαίτερη σχέση μέσα στο έργο του. Τούτο δεν σημαίνει ότι θα βρεις εξάρσεις φεμινιστικές. Αντίθετα με τον πιο φυσικό τρόπο και μ'ένα αβίαστο αυθορμητισμό, ο Π. Παιονίδης ακολουθώντας από ένστικτο τη φυσική τάξη των πραγμάτων, αναγνωρίζει λεπτές ευαισθησίες της γυναίκας, μικρές αρετές της, τη σιωπηλή, σεμνή της συνέπεια. Άλλωστε πάλι μπορεί πιο παραστατικά να προσδίδει μια λεβεντιά κι ένα περήφανο ήθος. Δεν είναι λίγες οι φορές που στέκει και αφουγκράζεται τη γυναίκα όταν πονά κι η καρδιά του πενθεί από θλίψη. Είναι περιπτώσεις που καθώς περιγράφει εξωτερικά την ηρωίδα του, τα μαλλιά της, τα μάτια της, την κορμοστασιά της, σου θυμίζει πατέρα που κρυφοκαμαρώνει την κόρη του ή σύζυγο που κρυφοκαμαρώνει τη γυναίκα του. Και μη νομίσετε πως πρόκειται για τίποτε ιδιαίτερες προσωπικότητες. Είναι οι καθημερινές γυναίκες που μπορεί να συναντήσουμε σ'ένα ταξί, στην αγορά ή σ'ένα αεροδρόμιο. Κι ακόμη μας εκπλήσσει που θα σταθεί να παρακολουθήσει τις λίγες μα χαρακτηριστικές δραστηριότητες της γριάς των 95 χρόνων, που έχει το ωραίο

όνομα Λήδα. Και θα αποκαλύψει με πολλή τέχνη αλλά και με τόση λεπτότητα μια περίκλειστη γωνιά της ψυχής της όπου εκεί μέσα ζει ακόμα μια άνοιξη της νιότης της και που "απόψε έφερε ένα τρέμουλο στα γόνατα, ανέβηκε στην καρδιά, έγινε ταχυπαλμία κι έφερε ίλιγγο στο κεφάλι".

Στο ξεδίπλωμα της πλοκής των διηγημάτων, μερικές φορές, ο άντρας δίπλα της αναδεικνύεται να αναιρεί τις υποσχέσεις του, να εγκαταλείπει, να αδικεί, να προδίδει την εμπιστοσύνη, να μην έχει την ωριμότητα για κείνη τη μυστική εσωτερική επικοινωνία με την ίδια τη γυναίκα του. Ο αναγνώστης, νιώθει με τη σύνθεση όλων των στοιχείων, να αναδύεται μια πηγαία εκτίμηση προς τη γυναίκα κι ένας αισιόδοξος θαυμασμός προς το ρόλο που διαδραματίζει. Νιώθει ακόμα ότι ο συγγραφέας είναι προικισμένος από το Θεό να μπορεί να παρακολουθεί τις μυστικές διαδρομές της ψυχής της γυναίκας και έχει την ικανότητα να τη χαιρείται ως μια αυθύπαρκτη οντότητα μ'όλο εκείνο τον παράξενα πλούσιο εσωτερικό της κόσμο. Θα μπορούσε να πει κανείς πως αυτό επιβεβαιώνεται κι από το αινιγματικά χαρούμενο χαμόγελο της Έλλης.

ΚΠΙ.48

ΜΕΡΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

για τα βιβλία του Π. Παιονίδη

(Από επιστολές και σημειώματα)

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΥΡΚΟΣ:

Για το "Ένα άλλο Οδοιπορικό"

"... Είσαι ένας συναρπαστικός αφηγητής, ένας σπουδαίος ζωγράφος πινελιών που η λεπτομέρεια σου δίνει την αφορμή να ξεδιπλώσεις τον πλούτο που συσώρευεσάν μέσα σου η βαθεία σου καλλιέργεια και οι πολυεδρικές σου εμπειρίες..."

Μαζί σου ταξίδεψα σε όλο τον κόσμο και γνωρίστηκα με πρόσωπα μυθικά. Ο αναστεναγμός σου που αναδύεται από κάθε σελίδα (που πάει η Αριστερά, που πάνε τα οράματα μας) είναι φυσικά και ο δικός μου βαθύς πόνος. Συμμερίζομαι όμως την αισιοδοξία σου..."

ΙΑΚΩΒΟΣ ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΗΣ:

Για τους "Παρακαμπτήριους"

"... Ρούφηξα στην κυριολεξία το βιβλίο σου. Τελικά αυτά τα οδοιπορικά σου στους χώρους των ανθρώπινων σχέσεων είναι ιδιαίτερος ενδιαφέροντα ντοκουμέντα. Μακάρι να έχεις απόθεμα τέτοιων εμπειριών για να γράφεις κι άλλα βιβλία που πληροφορούν και τέρπουν."

ΚΙΚΗ ΔΗΜΟΥΛΑ:

Για τους "Παρακαμπτήριους"

"Είναι φανερό ότι η γραφή σας όπως και της κυρίας Παιονίδου κατάγεται από άκρως αριστοκρατικό χάρισμα. Το διακρίνω αυτό από το πόσο σεμνά, καλαίσθητα και φιλοφρονητικά φοράει ανάποδα για να μη φαίνεται το διάδημα της πλούσιας χάρης της, την οικειότητα της σοφίας της προς τους καλεσμένους αναγνώστες, την κοσμογυρισμένη ευαισθησία της, την εύφορη απουσία μιζέριας. Όσο κι αν με ευπρέπεια τα κρύβετε ολ' αυτά τα διακρίνω από τον τρόπο που κτυπάτε τα τσόκαρα."